

การศึกษาสร้างอัตลักษณ์สี เพื่อใช้ในงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ของอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
THE STUDY ON THE CREATION OF COLOR IDENTITY FOR PACKAGING DESIGN OF
CHON BURI DISTRICT, CHON BURI PROVINCE

มียอง ซอ และเกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง*

Miyoung seo and Kriangsak Khiaomang

sm750@gmail.com and kraingsak_k@yahoo.com

สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี 20131
Department of Product Design, Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University,
Chon Buri 20131 Thailand

*Corresponding author E-mail: kraingsak_k@yahoo.com

(Received: October 12, 2018; Revised: November 26, 2018; Accepted: January 7, 2019)

ABSTRACT

The purpose of the research is to study the representation of the regional package design with local colors that reflect the Chon Buri District features. As part of the regional revitalization plan, the OTOP Products Center of Chon Buri province is encouraging local people to produce and develop local products to look for ways in increasing market competitiveness and enhancing product quality. This study investigated and analyzed regional characteristics of 18 sub-districts in rural areas. We divided the local aspects into three elements, artificial environment Natural environment and local lifestyle, and selected 25 representative images of each element. Totally, representative 75 images and analyses to create 75 colors. Then, the researcher grouped in the similar color scheme and sorted 10 colors for using the local packaging design. The OTOP Products Center of Chon Buri Province divided the local products produced and registered into five categories: food, beverage, costumes, decorations and household goods, and herbal products. Through the process, a total of 10 products were selected, 2 products for each category of registered products, compared and analyzed by applying the package design of the products using the identified regional color.

As a result, it is possible to encourage and support effective production and the improvement of the regional packaging and development of local products by providing a systematic and integrated package design guide that promotes local identity. The research intends to improve the quality of local products and increase the value of regional brand through environmentally friendly package design through the development on integrated and differentiated of local product package design in the Chon Buri District, Chon Buri Province.

Keywords: Color Identity; Package Design; Chon Buri District

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ เพื่อนำเสนอการศึกษาการออกแบบผลิตภัณฑ์ภูมิภาค โดยใช้สีที่สะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นของอำเภอเมืองชลบุรี จากแผนพื้นที่ของภูมิภาค ศูนย์ผลิตภัณฑ์สินค้าโอท็อปจังหวัดชลบุรีสนับสนุนให้ประชาชนท้องถิ่นผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากท้องถิ่น และหาวิธีเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางการตลาด ตลอดจนส่งเสริมคุณภาพผลิตภัณฑ์ การศึกษานี้จึงค้นหาและวิเคราะห์คุณลักษณะของภูมิภาคจาก 18 ตำบลในพื้นที่นอกเมือง โดยแบ่งคุณลักษณะท้องถิ่นออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และ วิถีชีวิตท้องถิ่น โดยเลือกภาพแทนจากแต่ละองค์ประกอบมา 25 ภาพ รวมทั้งหมด 75 ภาพ และทำการวิเคราะห์เพื่อสร้างสี จำนวน 75 สี จากนั้นจัดกลุ่มสีที่อยู่ในโทนสีเดียวกัน ได้จำนวน 10 สี นำมาใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ท้องถิ่น

ศูนย์ผลิตภัณฑ์โอท็อปชลบุรีได้แบ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตและขึ้นทะเบียนไว้เป็น 5 หมวดหมู่ ได้แก่ อาหาร เครื่องดื่ม เครื่องนุ่งห่ม เครื่องตกแต่งของใช้ในบ้าน และผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร ผู้วิจัยได้เลือกผลิตภัณฑ์มาทั้งหมด 10 รายการ โดยเลือกจากแต่ละหมวดหมู่ผลิตภัณฑ์ หมวดละ 2 รายการ แล้วนำมาเปรียบเทียบวิเคราะห์โดยประยุกต์ออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับแต่ละผลิตภัณฑ์ โดยใช้เอกลักษณ์ที่ได้สร้างขึ้นเพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์

สรุปผลการวิจัยพบว่า เป็นไปได้ที่จะสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ท้องถิ่น โดยพัฒนาให้มีการออกแบบบรรจุภัณฑ์อย่างเป็นองค์รวมและเป็นระบบ เพื่อประชาสัมพันธ์เอกลักษณ์ท้องถิ่น จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพบรรจุภัณฑ์ท้องถิ่นและเพิ่มมูลค่าตราสินค้าภูมิภาคผ่านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้เกิดเอกลักษณ์แบบองค์รวมและเสริมลักษณะเด่นให้ผลิตภัณฑ์ในอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

คำสำคัญ: การสร้างเอกลักษณ์สี ออกแบบบรรจุภัณฑ์ อำเภอเมืองชลบุรี

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนผ่านจากโมเดลประเทศไทย 3.0 เป็น “โมเดลประเทศไทย 4.0” เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่การเป็นประเทศในโลกที่หนึ่ง ปรับเปลี่ยนจากประเทศ “รายได้ปานกลาง” เป็นประเทศ “รายได้สูง” ปรับเปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วย “ประสิทธิภาพ” เป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วย “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากโครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรม “เพิ่มมูลค่า” ไปสู่โครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรม “สร้างมูลค่า” ซึ่งประกอบด้วย 5 กลุ่มหลัก คือ

1. กลุ่มอุตสาหกรรมทางชีวภาพ 2. กลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน 3. กลุ่มอุตสาหกรรมด้านวิศวกรรมและการออกแบบ 4. กลุ่มอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับคุณภาพชีวิต และ 5. กลุ่มอุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทั้ง 5 กลุ่มอุตสาหกรรมนี้ตั้งอยู่บนฐานของความได้เปรียบเชิง “ธรรมชาติ” และความได้เปรียบเชิง “วัฒนธรรม” ที่ประเทศไทยมีอยู่เดิม [1]

ชลบุรีเป็นจังหวัดพื้นที่ชนเมือง อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เป็นระยะทางประมาณ 70 กิโลเมตร ใช้เวลาขับรถประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่ง จังหวัดนี้หันออกสู่ทะเลและตั้งอยู่บริเวณอ่าวของประเทศไทย ชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีความกว้างเป็นที่ 50 ในทั้งหมด 76 เขต การบริหาร และมีความหนาแน่นประชากรสูงเป็นอันดับที่ 10 ของประเทศ พื้นที่นี้ประชากรที่อยู่อาศัยเป็นประจำในแต่ละปีเพิ่มขึ้น 4% ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา และมีประชากรที่มาอาศัยชั่วคราวเป็นจำนวนมาก รายได้ของประชากรสูงเป็นอันดับที่ 3 ของประเทศไทย ชลบุรีมีส่วนแบ่งสูงจากการประมง การผลิต และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณนี้เป็นสถานที่ที่ทั้งชาวเมืองและผู้ที่มีถิ่นฐานในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือนิยมมาพักผ่อนช่วงวันหยุด เมืองพัทยาซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดชลบุรีและอยู่ติดกับอ่าวไทยเช่นกัน เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก และอำเภอศรีราชาที่มีผู้พักอาศัยชาวต่างชาติจำนวนมาก เพราะตั้งอยู่ใกล้กับแหลมฉบัง ซึ่งเป็นท่าเรือค้าเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่ง[2]

ในปี พ.ศ. 2554 จังหวัดชลบุรีมีรายได้จากการท่องเที่ยวถึง 6.28% ของรายได้จากการท่องเที่ยวในประเทศไทยทั้งหมด และถูกจัดอันดับเป็นหนึ่งใน 10 สถานที่น่าท่องเที่ยวแห่งปี พ.ศ. 2554 โดยองค์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในเชิงภูมิศาสตร์ ชลบุรีเป็นประตูสู่จังหวัดต่างๆ ทางตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ระยอง จันทบุรี และตราด จังหวัดชลบุรีได้กลายเป็นเมืองมานานแล้วตั้งแต่ช่วงแรกในประวัติศาสตร์ และปัจจุบันยังคงเป็นเมืองที่มีกระแสนิยมเติบโตอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การกลายเป็นเมืองที่เกิดขึ้นทำให้ขาดด้านสุนทรีย์ และทำให้เมืองกลายเป็นสถานที่ที่เสื่อมโทรมสำหรับพักอาศัยเท่านั้น ไม่นานมานี้ รัฐบาลจึงให้ความสนใจกับการทำให้เมืองสวยงามขึ้นและเริ่มปรับปรุงเมืองในจังหวัดชลบุรี รัฐบาลท้องถิ่นได้ตีพิมพ์เอกสารข้อมูลเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2553 และระบุให้ชลบุรีเป็นเมืองที่น่าอยู่และเป็นที่น่าอยู่ทางเศรษฐกิจ ซึ่งหมายความว่ารัฐบาลจะหันมามุ่งเน้นความสนใจไปที่การพัฒนาพื้นที่และการพัฒนาและตกแต่งภูมิสถาปัตย์อำเภอเมืองชลบุรี

ด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของจังหวัดชลบุรี เนื่องจากเมืองชลบุรีเป็นเมืองที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคตะวันออก มีผลิตภัณฑ์สินค้าจากทะเลมากมาย หลากหลายประเภทเกิดขึ้น แต่เนื่องจากปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าในตลาดหนองมน อ่างศิลา และเมืองชลบุรีโดยภาพรวมจึงยังขาดความโดดเด่นด้านอัตลักษณ์ของบรรจุภัณฑ์ จึงทำให้เกิดความเหมือน ความซ้ำกันกับผลิตภัณฑ์ในภาคอื่น ๆ ในท้ายที่สุดก็จะเกิดปัญหาในภาพรวมระดับประเทศ

ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญในต้นทุนทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมอันมีเอกลักษณ์[3] ซึ่งสามารถเปลี่ยนให้เป็นอัตลักษณ์เพื่อเพิ่มคุณค่า มูลค่าและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ท้องถิ่นในเมืองชลบุรี ให้มีความสวยงามได้มาตรฐานเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะจังหวัดชลบุรี ที่โดดเด่นและชัดเจน ด้านประวัติศาสตร์ ประเพณี แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ งานศิลปหัตถกรรม ซึ่งถือได้ว่าเป็นเสน่ห์ของจังหวัดชลบุรี สิ่งเหล่านี้ควบคู่ไปกับคนในท้องถิ่นมายาวนาน จวบจนปัจจุบันนี้ ผู้วิจัยยังเล็งเห็นถึงอาชีพของธุรกิจขนาดย่อม (SMEs) ที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี ที่จะสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนและสร้างภาพลักษณ์ อัตลักษณ์ที่ชัดเจนที่สามารถสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายระดับสากลได้ดียิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยจะใช้นวัตกรรมความคิดการสร้างอัตลักษณ์ให้เพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าต่อกลุ่มธุรกิจชุมชนด้วยการค้นหาและสร้างอัตลักษณ์ของเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์นำไปประยุกต์สู่การออกแบบเป็นคู่มืออัตลักษณ์ จากนั้นนำมาทดลองใช้ในงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้กับกลุ่มตัวอย่างในชุมชนพื้นที่เมืองชลบุรีและขยายผลสู่กลุ่มอื่นๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตที่โดดเด่นของจังหวัดชลบุรี
- 2.2 เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางสร้างอัตลักษณ์
- 2.3 เพื่อออกแบบต้นแบบบรรจุภัณฑ์สินค้า ธุรกิจขนาดย่อม (SMEs) ให้มีความโดดเด่นและเหมาะสมต่อท้องถิ่น

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มุ่งค้นหาอัตลักษณ์ ผ่านวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตที่โดดเด่นของจังหวัดชลบุรี เพื่อนำไปสู่แนวทางการสร้างอัตลักษณ์ แล้วนำอัตลักษณ์นี้มาใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ท้องถิ่น ที่สามารถเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าธุรกิจชุมชนขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านข้อมูล

ศึกษาข้อมูลเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดชลบุรี ด้านศิลปวัฒนธรรมงานศิลปหัตถกรรม โดยศึกษาภาคเอกสาร และการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

ศึกษาหลักการออกแบบอัตลักษณ์[4][5] และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ด้วยบรรจุภัณฑ์

ผู้วิจัยประสานงานร่วมกับกลุ่มธุรกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี

3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

กลุ่มนักท่องเที่ยว

บุคคลทั่วไปภายในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี

กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อม (SMEs)

3.3 ขอบเขตด้านการออกแบบ

สร้างอัตลักษณ์สำหรับนักออกแบบผลิตภัณฑ์ นักออกแบบบรรจุภัณฑ์

นำอัตลักษณ์มาทดลองออกแบบต้นแบบบรรจุภัณฑ์ให้กับท้องถิ่น ในเขตพื้นที่เมืองชลบุรี

ผลิตต้นแบบบรรจุภัณฑ์ของผู้ประกอบการที่เข้าร่วมจำนวน 10 ผลิตภัณฑ์

3.4 ขอบเขตด้านการบริการวิชาการ (จัดอบรม)

จัดอบรมการใช้คู่มือให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดด้านการเพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์ชุมชน ธุรกิจขนาดย่อม (SMEs) ด้วยการสร้างอัตลักษณ์สีเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้ชุมชน เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่สากล

5. วิธีการดำเนินงานวิจัย

5.1 วิเคราะห์หาแนวทางเพื่อสร้างอัตลักษณ์สีของเมืองชลบุรี

5.1.1 การศึกษาวิเคราะห์สีจากท้องถิ่น

การศึกษาสร้างและพัฒนาสีท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบหลักของการพัฒนาเมืองที่เป็นระบบและช่วยให้ออกแบบเมืองและสร้างเอกลักษณ์เมือง [6]

5.1.2 องค์ประกอบทัศนธาตุในท้องถิ่น

การสร้างและพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นเพื่อพัฒนาภาพที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ส่วนท้องถิ่น การวิเคราะห์พื้นที่ท้องถิ่นและการวิเคราะห์ ข้อกำหนดมีดังต่อไปนี้

1) จากการสำรวจภาพท้องถิ่นของภูมิภาคนี้การเลือกรูปที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและท้องถิ่นจะต้องระบุตัวตนของเมืองชลบุรีก่อนที่จะมีการคัดเลือก

2) ส่วนที่ถูกเลือกจะถูกจัดเป็นหมวดหมู่ ด้วย 3 ภาพแทนของท้องถิ่น

3) ในแต่ละตัวแทนของอัตลักษณ์จะถูกคัดเลือกให้ได้ 3 ภาพแทน จากทั้งหมด 10 สี ด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ 1) การเลือกภาพอัตลักษณ์ที่โดดเด่นจำนวน 75 ภาพ เพื่อเลือกสีครั้งที่ 1 จำนวน 375 สี 2) การคัดเลือกสีครั้งที่ 2 เพื่อให้เหลือสีที่มีความโดดเด่นจำนวน 75 สี 3) การคัดเลือกสีครั้งที่ 3 ให้เหลือสีจำนวน 25 สี และ 4) การคัดเลือกครั้งสุดท้ายให้เหลือสีจำนวน 10 สี เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์

ตารางที่ 1 พื้นที่เพื่อการพัฒนาสีจากท้องถิ่นในเมืองชลบุรี[7]

มนุษย์	สิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้น	สถานที่ก่อสร้างสถานที่ต่างๆ ได้แก่ สถาปัตยกรรม สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ถนน สะพาน ยานพาหนะ	
ธรรมชาติ	สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ	ภูเขา ทะเล ท้องฟ้า ป่า ภูมิศาสตร์ น้ำ พืช สัตว์	
ชีวิต	วิถีชีวิตท้องถิ่น	วัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม ศาสนา สภาพอากาศ ตลาด	

5.1.3 การสร้างอัตลักษณ์สีในพื้นที่เมืองชลบุรี

สีที่จะถูกเลือกโดยการใช้สีรหัสเพื่อเลือกสี สีของตัวแทนถูกเลือกและโค้ดถูกเลือก โค้ดสีนี้ถูกกำหนดโดยรหัส RGB, CMYK, Lab และใช้ระบบแถบเทียบสีและโค้ดสี เลือกภาพที่เหมาะสมในการเลือกภาพท้องถิ่นก่อนที่จะคัดเลือกสี และสีจะถูกเลือกโดยกระบวนการเทียบกับแถบสีเพื่อเลือกสี สีที่เลือกครั้งสุดท้ายจะถูกนำมาใช้ตามระบบการทำงานของโค้ดสี สีที่ได้รับการคัดเลือกตามรูปแบบสีต่างๆ ของแถบสีที่ตรงกับรูปภาพ

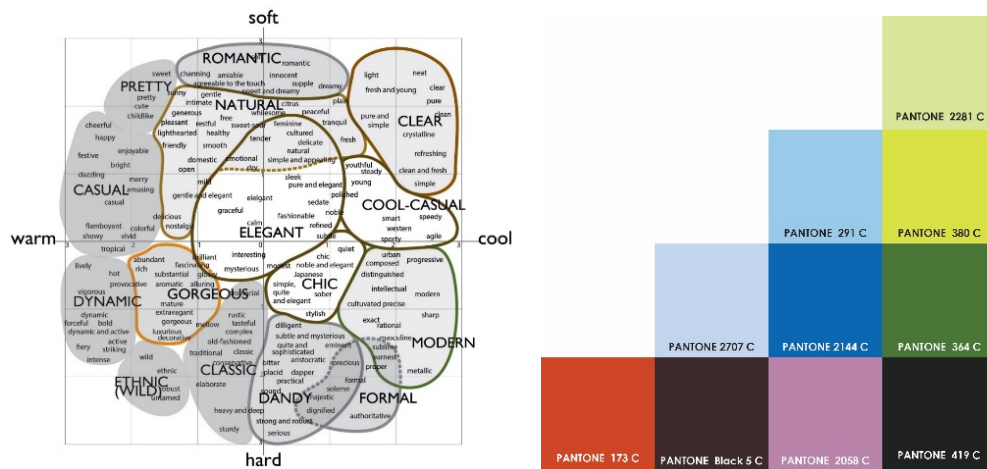
ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกภาพตัวแทนของท้องถิ่นและเลือกภาพสีท้องถิ่นเพื่อสร้างสีต่างๆ ออกจากกัน สีที่ได้รับการวิเคราะห์ "รูปภาพสี"และ"สีในภาพรวม"และวิเคราะห์ตามมาตรฐานรูปภาพสี' ตามหลักการสร้างสีของ Shigenobu Kobayashi [8]

รูปที่ 1 แสดงวิเคราะห์จากสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ธรรมชาติ และวิถีชีวิต เพื่อสร้าง 75 สีท้องถิ่นของเมืองชลบุรี [7]

5.2 สีท้องถิ่นของเมืองชลบุรี

ผลที่ได้คือ สีท้องถิ่นของเมืองชลบุรีการเลียนแบบในพื้นที่ชนบทของกลุ่มแรกเป็นกลุ่มสีที่สดชื่นและมีความสุข สง่างาม หรรษา ในภาพรวม กลุ่มที่สองมีความเป็นธรรมชาติ ทันสมัยและสะอาด ขณะเดียวกันจะมีกลุ่มสีที่ไม่มีความเชื่อมโยงกับภาพสมอยู่ด้วยคือสีที่อยู่ในหมวดหมู่ของความคล่องแคล่ว คลาสสิก และความน่ารัก

รูปที่ 2 แสดงพื้นที่สีทงถิ่นของเมืองชลบุรี 10 สีทงถิ่นของเมืองชลบุรี

ผู้วิจัยเลือกสีแทน 10 สีเมื่อพิจารณาถึงภาพลักษณ์ของเมืองที่มีความน่าสนใจและน่าสนใจในการมองเห็นภาพของเมืองที่มีความน่าสนใจและน่าดึงดูด ด้วยนโยบายการพัฒนาภูมิภาคของรัฐบาลท้องถิ่นเมืองได้กลายเป็นเมืองทันสมัย เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายในการมองเห็นของเมืองจำเป็นต้องใช้สีที่สะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นเมืองชลบุรี

5.3 ผลผลิต OTOP ชลบุรี และแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์

หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของจังหวัดชลบุรีได้ถูกจัดแบ่งออกเป็นประเภท ประกอบไปด้วย อาหารเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ และผลิตภัณฑ์สินค้าสมุนไพรและสินค้าที่เกี่ยวข้องรวมถึงสินค้าทั้งหมด 52 รายการ และมีการลงทะเบียนทั้งหมด 52 รายการเช่นกัน[9] การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือก 10 ผลิตภัณฑ์ มาทดลองพัฒนาต่อยอดขยายผลในเชิงพาณิชย์ เพื่อนำเสนอแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ใช้จำหน่ายในพื้นที่ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการด้านการออกแบบสร้างสัญลักษณ์ของแต่ละหมวดหมู่ โดยการออกแบบรูปแบบสัญลักษณ์เฉพาะของแต่ละส่วนที่เกี่ยวข้อง การออกแบบผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ที่เสนอในการศึกษานี้จะนำเสนอวิธีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ มีโอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์แบบใหม่ที่สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นให้มีอัตลักษณ์ ภาพลักษณ์ ลวดลาย สี เฉพาะในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

5.3.1 แนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ โดยการถอดรหัสอัตลักษณ์สีจังหวัดชลบุรี

ขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายคือ ประการแรกสร้างแนวทางเพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยใช้อัตลักษณ์ของท้องถิ่นมาวิเคราะห์ จัดแบ่งกลุ่มซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มประการที่สองนำเสนอการสร้างแนวทางโทนสีจาก 5 กลุ่ม ประการที่สาม เลือกโทนสีมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์อย่างละ 2 ผลิตภัณฑ์ รวม 10 แบบ

5.3.1.1 แนวทางอัตลักษณ์สีและลวดลายมาตรฐานสำหรับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ในท้องถิ่น

การศึกษานี้ได้มีการพัฒนาสร้างอัตลักษณ์สีของพื้นที่ท้องถิ่นเพื่อเสนอใช้เพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ในท้องถิ่น และแยกออกเป็นสีของผลิตภัณฑ์เครื่องดื่ม และเครื่องใช้ในท้องถิ่น และเสนอรูปแบบของการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ผสมผสานสัญลักษณ์ รูปแบบ ลวดลายของแต่ละพื้นที่

ตารางที่ 2 แนวทาง สีและลวดลายพื้นฐาน สำหรับใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ของอำเภอเมืองชลบุรี

Category	Color Coding	Color Code No.	Symbolic Pattern	Packaging Template	Application
อาหาร		PANTONE 643 C CMYK 0 0 0 0 RGB 255 255 255 PANTONE 192 C CMYK 0 34 37 0 RGB 255 191 158 PANTONE 2707 C CMYK 27 18 2 0 RGB 196 214 237 PANTONE 643 C CMYK 0 0 0 0 RGB 255 255 255			
เครื่องดื่ม		PANTONE 533 C CMYK 11 63 42 48 RGB 34 41 68 PANTONE 643 C CMYK 0 0 0 0 RGB 255 255 255 PANTONE 2707 C CMYK 27 18 2 0 RGB 196 214 237 PANTONE 7464 C CMYK 42 4 24 0 RGB 161 208 252			
เครื่องแต่งกาย		PANTONE 297 C CMYK 10 80 9 1 RGB 107 71 162 PANTONE 297 C CMYK 39 89 0 0 RGB 170 56 161 PANTONE 517 C CMYK 6 30 1 0 RGB 238 168 222 PANTONE 643 C CMYK 0 0 0 0 RGB 255 255 255			
เครื่องตกแต่งของใช้ในบ้าน		PANTONE 540 C CMYK 100 52 58 70 RGB 59 46 43 PANTONE 7409 C CMYK 2 34 90 0 RGB 246 118 33 PANTONE 643 C CMYK 0 0 0 0 RGB 255 255 255			
ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร		PANTONE 380 C CMYK 22 0 81 0 RGB 220 228 66 PANTONE Black 5C CMYK 53 70 57 67 RGB 63 43 47 PANTONE 643 C CMYK 0 0 0 0 RGB 255 255 255			

สีของการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารในท้องถิ่นสามารถนำมาสร้างเป็นอัตลักษณ์สี ซึ่งสามารถทำให้เกิดสีของการออกแบบและกิจกรรมของเมืองที่หลากหลายทางเลือกมากขึ้น และสีของพื้นที่สีแดงซึ่งมีลักษณะเฉพาะของพื้นที่ สีที่นำมาจากอัตลักษณ์ของพื้นที่ที่ผสมผสานกลมกลืนกันและนำมาใช้เพื่องานออกแบบ และการออกแบบลวดลาย ผู้วิจัยได้ใช้เมล็ดข้าวนำมาจัดองค์ประกอบให้เกิดเป็นลวดลายใหม่ขึ้น

สีที่เหมาะสมสำหรับการนำมาใช้ในงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ประเภทเครื่องดื่มในพื้นที่ท้องถิ่นคือโทนที่เหมาะสมในการนำมาใช้คือโทนสีฟ้าที่สามารถรู้สึกถึงความสดชื่นด้วยการออกแบบลวดลายได้และภาพสัญลักษณ์ภาพแทนในงานออกแบบ ที่สามารถรับรู้ได้จากการออกแบบของน้ำและภาพของน้ำทะเลสีฟ้าครามยามเวลาน้ำขึ้นน้ำลง การออกแบบลวดลายผู้วิจัยได้ใช้รูปร่างของหยดน้ำนำมาจัดองค์ประกอบให้เกิดเป็นลวดลายใหม่ขึ้น

สีของการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องแต่งกายในท้องถิ่น สีชมพูม่วง เป็นสีที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการออกแบบ ซึ่งเป็นสีที่สดใสของแสงอาทิตย์และนำมาใช้ในรูปแบบของการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ด้านลวดลายนำมาจากลวดลายของผ้าทอในท้องถิ่นเมืองชลบุรี

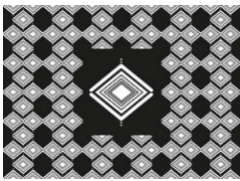
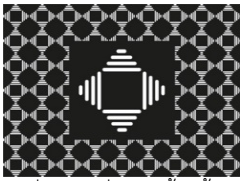
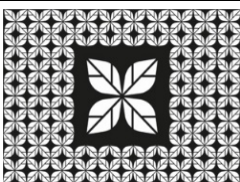
สีของการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึก ประยุกต์มาจากสีของไม้ไผ่ สีส้มตาล และอุปกรณ์การประมง ของจังหวัดชลบุรี ด้านลวดลายนำมาจากตาข่ายดักจับสัตว์น้ำของชาวประมงพื้นถิ่น และผลิตภัณฑ์จักสาน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ได้เป็นอย่างดี

สีที่เหมาะสมในการนำมาใช้เป็นแนวทางเพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ประเภทผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพในท้องถิ่นใช้สีเขียว สีส้มตาลอ่อนและสีน้ำตาลตามธรรมชาติ ด้านลวดลายใช้รูปร่างของใบไม้จากธรรมชาติ นำมาจัดวางองค์ประกอบใหม่

5.3.2 แนวทางการประยุกต์เพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับ ผลิตภัณฑ์สินค้าของจังหวัดชลบุรี

การผลิตต้นแบบ โดยประยุกต์ใช้สัญลักษณ์ลวดลาย และการออกแบบสีในแต่ละกลุ่มประเภท เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ ที่มีพื้นฐานมาจากธรรมชาติ และบรรจุภัณฑ์แบบหนึ่งหน่วย (Individual packaging) รวมถึงองค์ประกอบที่จำเป็นต้องใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ถุงหิ้วสำหรับใส่ผลิตภัณฑ์ ซึ่งออกแบบให้สามารถใช้ได้กับทั้ง 5 กลุ่ม โดยสามารถปรับเปลี่ยนแต่สีก็ทำให้สื่อสารความเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นได้ สำหรับตราสัญลักษณ์ OTOP ในกรณีเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่และผู้ประกอบการต้องการใช้ต้องทำการขออนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนนำมาใช้

ตารางที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับ 10 ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ของอำเภอเมืองชลบุรี

Category	OTOP Products in Chon Buri	
 อาหาร	 ข้าวหอมมะลิ	 ซอสพริกป่าปู สูตรพริกสด
 เครื่องสำอาง	 ชาเขียวใบหม่อน กรีนโลด์	 ชาเขียวสดพร้อมดื่ม ตราชาโบว์
 เครื่องแต่งกาย	 ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่ ข้างบาติก	 ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ คุณยาทาน
 เครื่องตกแต่งของใช้ในบ้าน	 ผลิตภัณฑ์สำหรับบดเมล็ดพริกไทย	 ผลิตภัณฑ์พวงกุญแจมวยไทย
 ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร	 สบู่อาบน้ำผงถ่านแกลบ	 ผลิตภัณฑ์ชันชบา สบู่ แอนด์บิวตี้

6. สรุปผล

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางอัตลักษณ์สีและลวดลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักออกแบบหรือผู้ที่ทำงานด้านกราฟิก นำมาทดลองออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบบรรจุภัณฑ์ท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ดังที่ปรากฏในตารางที่ 3

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าภาพลักษณ์ใหม่ที่ได้ออกแบบเป็นตัวอย่างจะสามารถยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้า บรรจุภัณฑ์ท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เช่น ภาพลักษณ์ในภาพรวม ยอดการจำหน่าย ความเชื่อมั่นต่อผู้บริโภคมีเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามด้านการเลือกใช้สี ลวดลายเพื่อเป็นตัวอย่างต้นแบบบรรจุภัณฑ์ท้องถิ่น ระบบสี และตัวอย่างลวดลายที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนี้ สามารถนำไปใช้ได้อย่างหลากหลาย โดยผู้ที่สนใจสามารถนำขั้นตอนที่ปรากฏในการวิจัยครั้งนี้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อพื้นที่ของท้องถิ่นนั้นๆ

7. อภิปรายผล

การสร้างอัตลักษณ์สีและการนำอัตลักษณ์สีมาใช้เป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาภาพลักษณ์ของจังหวัดให้มีความโดดเด่นจดจำได้ง่าย มีความร่วมสมัย เมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์ก่อนได้รับการออกแบบใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยของกันยาพร กุณทลเสพย์[10] ที่พัฒนากลุ่มสีเพื่อชุมชนซึ่งได้วิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์สีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมประยุกต์สู่การออกแบบ พบว่าการอาศัยภูมิปัญญาด้านสี สามารถประยุกต์ใช้ในการออกแบบและส่งเสริมภูมิปัญญาในการใช้สีให้เป็นเอกลักษณ์ รวมทั้งนำไปสู่การสร้างสรรค้ออกแบบได้ สุดท้ายผู้วิจัยได้จัดทำเป็นคู่มือเพื่อให้นักออกแบบรุ่นใหม่ได้นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ ในพื้นที่เขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ซึ่งในกรณีใช้ต่างพื้นที่เช่นนอกอำเภอเมืองชลบุรี หรือจังหวัดอื่นๆ ควรศึกษาวิจัยเพื่อสร้างอัตลักษณ์สีขึ้นมาใหม่ โดยใช้กระบวนการของผู้วิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางดำเนินงานก็จะทำให้บรรจุภัณฑ์ในแต่ละพื้นที่ที่มีความหมาย มีเรื่องราว มีที่มาและหลักการในการสร้างอัตลักษณ์สีเพื่อใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ท้องถิ่น ซึ่งจะสามารถเพิ่มคุณค่าด้านภาพลักษณ์บรรจุภัณฑ์ท้องถิ่นได้ และส่งผลดีด้านเศรษฐกิจฐานรากต่อชุมชนในระยะยาว

8. ข้อเสนอแนะ

อัตลักษณ์สีที่สร้างขึ้นเหมาะสำหรับนักออกแบบใช้เป็นแนวทางในการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับพื้นที่เขตอำเภอเมืองชลบุรี เท่านั้นถ้าหากนักออกแบบต้องการออกแบบสำหรับอำเภออื่นๆ ที่ไม่ใช่อำเภอเมืองชลบุรี นักออกแบบสามารถนำรูปแบบ ขั้นตอนการสร้างอัตลักษณ์สีไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างอัตลักษณ์ใหม่เฉพาะพื้นที่อำเภอนั้นๆ และนักออกแบบที่นำอัตลักษณ์สีไปใช้ควรคำนึงถึงศักยภาพด้านการลงทุนของผู้ประกอบการด้วย

เอกสารอ้างอิง

- [1] Maesincee, S. 2558. **Concept of Thailand 4.0**. [online]. Retrieved from http://planning2.mju.ac.th/goverment/20111119104835_planning/Doc_25590823143652_358135.pdf (October 5, 2018)
- [2] Chon Buri Province. 2558. [online]. Retrieved from http://www.chonburi.go.th/website/about_chonburi/about2 (October 5, 2018)
- [3] Seo, M. 2017. A Study of Urban Design Identity with Revitalized Idle Industrial Facilities Zone Case Study: Incheon Art Platform in Incheon Metropolitan City. **Journal of Industrial Education**, 16(1), p.87.
- [4] Moon, E. 2011. **Color Design Book**. Paju: Agbooks.
- [5] Seoul Metropolitan Government. 2013. **Symbolic Seoul Color System**. [online]. Retrieved 5 October 2018 from <http://english.seoul.go.kr/wp-content/uploads/2013/12/Dancheong.pdf>
- [6] Seo, M., Thongnopkhon, T. and Kim, S. 2016. The Public Facility Design Guideline of Mueang Chon Buri District, Chon Buri: Comparative Study on Urban Design of Incheon Metropolitan City, Republic of Korea. **Veridian E-Journal, International**, 9(5), p.240-242.

- [7] Seo, M. 2016. **Survey on the Local Colors of Mueang Chon Buri District, Chon Buri Province of Thailand. 2016 The Korea Association of Art & Design International Symposium <Incheon Art Platform>**. The Korea Association of Art & Design, p.98-102.
- [8] Kobayashi, S. 1991. **Color Image Scale**. New York: Kodansha International.
- [9] OTOP Products of Chon Buri Center. [online]. Retrieved 5 October 2018 from <http://bestotopchonburi.com/home>
- [10] Kunthonsap, K., Khiaomang, K. and Kim, S. 2017. Creative Environmental Friendly Coloration System for Design. **Journal of Industrial Education**, 16(1), p.114.